

menda æquiparatur ipso beneficio parochiali, quoad hoc, ut non nisi una, et ei qui in ætate legitima, et sacerdotio constitutus sit, dari debeat, quia nimirum debet esse aptus, et expeditus ad curam animarum gerendam administrando sacramenta, etc.; ergo eadem ratione æquiparantur hic commenda, et beneficium, quod notavit Rebuff., dict. c. Postulastis, de Cler. excom. ministr., num. 213.

Num acceptatio beneficii ante excommunicationem collati, ab excommunicato facta, sit valida.

16. *Communis responsio. — Ratio dubitandi.* — Hic vero quæri solet, an idem sit dicendum de acceptatione beneficii facta ab excommunicato, quando provisio seu nominatio, et electio facta fuit antequam excommunicationem incurreret. Et responsio communis est, acceptationem illam validam esse, ut refert Covarr., dict. § 7, num. 4; et Navar., in cap. Si quando, de Rescrip., excep. 10, num. 13. Fundamentum est, quia acceptatio potius ad factum, quam ad jus pertinet, et ita non de beneficio acquirendo agitur, sed acceptatione jam acquisiti. Quæ ratio, et consequenter assertio, difficultate non caret; nam, ut dicitur in cap. Si tibi absentis, de Præbend., in 6, si Episcopus absentis beneficium conferat, ille jus in ipsum non acquirit, nec facit illud suum, donec consentiat, ratamque habeat hujusmodi collationem; ergo cum acceptat beneficium tunc acquirit jus; ergo si tunc est incapax ad acquirendum jus, acceptatio non poterit esse valida quoad hunc effectum; ergo, si fit ab excommunicato, est invalida. Et confirmatur; nam alias in Ecclesiis, in quibus est consuetudo optandi meliores præbendas, si excommunicatus canonicus optet, v. gr., dignitatem vel præbendam meliorem, illam acquiret; consequens est falsum: ergo. Sequelam admittit Covarr., supra, cum Rota, quam allegat. Et videtur posse præbari, quia ubi est consuetudo optandi, per ipsam veluti confertur jus ad præbendam, solumque deest acceptatio, quæ ad factum solum pertinet. Minor vero probatur, quia in optione fit quasi permutatio beneficiorum, quam diximus ab excommunicato fieri non posse.

17. *Jus ad beneficium non potest augeri ob consensum ab excommunicato præstitum.* — Priorem difficultatem attingit Covarr., citato loco, et lib. 3 Variarum resol., cap. 16, n. 4. Et propter illam ait oppositam sententiam

tenuisse Cardinalem, in c. Postulastis, et Alciatum, in cap. 4 de Judiciis, num. 12, et ipse etiam censet rem esse dubiam, eamque limitare videtur. Et mihi etiam videtur prior sententia, quamvis communis, moderanda. Non enim opinor posse jus quod aliquis habuit ad beneficium ante excommunicationem augeri vel solidius fieri propter consensum tempore excommunicationis præstitum; hoc enim efficaciter suadet ratio facta, et confirmat quædam communis doctrina Canonistarum, quam refert Navarrus, in c. Si quando, de Rescriptis, excep. 10, num. 13, eum, qui adhuc sperat vel petit aliquid juris spiritualis, si interim inhabilis fiat, repellendum esse, adeo ut, si quis electus, et confirmatus in Episcopum, ante consecrationem inhabilis fiat, repellendus sit; quod saltem verum esse quando sua culpa quispiam inhabilitatem incurrit, affirmat Panormitanus, in cap. Ex parte, de Clerico ægrot. Si ergo id verum est in illo, qui jam habet jus quæsitum in re, ut est confirmatus, juxta cap. Super his, de Accusat., et cap. Transmissam, de Election., propterea quod aliquid restat acquirendum, ergo a fortiori ille, qui nondum habet acquisitum jus in re, si interim inhabilis fiat, non potest durante inhabilitate illud acquirere; sed ille, cui oblatum est beneficium, antequam illud acceptet, non habet acquisitum jus in re, ut ostensum est, et per excommunicationem fit inhabilis ad collationem beneficii; ergo durante excommunicatione non potest illud jus acquirere.

18. *Excommunicatio post collationem beneficii, ante acceptationem, non impedit illius efficaciam.* — *Excommunicatus acceptans beneficium ante excommunicationem illi collatum non acquirit plus juris in illud.* — Dico ergo, excommunicationem post beneficii collationem, et ante acceptationem subsequutam, non tollere; nec minuere efficaciam præcedentis collationis seu illud quaecumque jus ad rem, quod potuit sola collatio ante acceptationem tribuere. Quod explicatur per effectum, qui habetur in dicto c. Si tibi absentis, scilicet, quia Episcopus, qui tale beneficium obtulit, non potest alteri illud conferre, etiam si prior postea excommunicatus sit, quia licet excommunicatio impediat acquisitionem novi juris, non tamen irritat prius factum. Item, quia licet excommunicatus durante censura non possit acceptationem (ut ita dicam) efficacem præstare, potest tamen absolvi, et postea acceptare; ergo per excommunicatio-

nem non statim privatur omnino illo jure. Addo vero ulterius, durante excommunicatione non acquirere plus juris, quam antea habebat, etiamsi in eo tempore, et statu acceptet, seu consentiat; hoc enim probant efficaciter rationes factæ. Estque hoc aliquando magni momenti, quia si contingat illum mori, antequam ab excommunicatione absolvatur, beneficium non censebitur vacare denuo per mortem ejus, quia illud nunquam acquisivit, quod multum referre potest ad intelligendum, ad quem pertineat nova collatio illius beneficii, juxta ea quæ notat Covarr., dict. lib. 3 Variar., cap. 16, num. 3.

19. *Corollarium.* — Quo etiam fit, ut si tempus ad acceptandum datum præfixum fuit, et sic provisus in beneficio, et ante acceptationem excommunicatus, in eadem excommunicatione perduret usque ad illud tempus elapsum, quantumvis interim suum consensum declaret acceptando, nihilominus posse collatorem illud libere alteri conferre, juxta decisionem dicti cap. Si tibi absentis. Quia acceptatio præstita durante excommunicatione fuit inefficax quoad effectum acquirendi beneficium; quando autem præscribitur terminus ad acceptandum, intelligitur de acceptatione valida et efficaci, ita ut jus in beneficio acquiratur. At vero, si durante excommunicatione quis statim acceptavit, et postea absolvatur a censura, probabile est statim ipso facto, et sine nova acceptatione, acquiri jus, et dominium beneficii, ut in hoc verum habeat prior communis opinio. Et hoc ad summum probat ratio ejus, quia causa efficax hujus juris non est consensus recipientis, sed tantum conditio vel quasi dispositio requisita ex parte subjecti, quæ de se sufficiens fuit, etiam si tempore excommunicationis fuerit præstita, quia ad nudum factum pertinet, id est, quia non est actus jurisdictionis, nec collatio juris, sed solum declaratio proprii consensus. Obstat tamen excommunicatio, ne alterius collatio statim haberet effectum; quia vero illa valida fuit ex parte conferentis, et semper in eodem statu moraliter permanet, nec juridice revocata fuit, ut supponimus, ideo ablato obice ex parte recipientis, statim habet effectum, quia alia conditio necessaria ex parte acceptantis jam posita fuit, ut supponimus, et in eodem etiam statu moraliter perseverat. Hoc igitur modo limitanda videtur illa communis sententia.

20. *Quid de concessionibus beneficii vacaturi.* — Ex quo inferitur, si prior collatio non fuit

ex se efficax in præsentis, sed solum concessio in futurum facta de beneficio vacaturo, non posse conferre jus in tale beneficium per solam acceptationem tempore excommunicationis factam, etiamsi absolutio subsequuta sit; ut si is, qui habet litteras, seu privilegium hujusmodi concessionis, excommunicatus existat tempore quo beneficium vacat, ac illud acceptet, et postea absolvatur, non acquirat ipsum beneficium, donec post absolutionem nova ei collatio fiat. Quia litteræ ad beneficium vacaturum non conferunt illud sine nova collatione postea subsequuta, sed præcipiunt illam, seu conferunt jus ad illam; hæc autem fieri non potuit durante excommunicatione; ergo necesse est, ut postea fiat.

21. *Excommunicatus non potest aliam optare præbendam.* — Ex quo facile patet, quid dicendum sit in casu tacto in confirmatione de optione alterius præbendæ seu dignitatis, aut canonicatus. Existimo enim fieri non posse durante excommunicatione, quia necesse est, ut in illa interveniat acquisitio novi beneficii, cujus excommunicatus incapax est, ut etiam Covarr. citatis locis animadvertit, et ad Rotam contra eandem decis. 5, de Concess. præb., in novis. Intelligendum autem hoc est de optione beneficii de novo obtinendi; nam, si quis jam possideret duo beneficia, et illi daretur optio, ut altero dimisso unum tantum, quod mallet, sibi retineret, in cap. Referente, de Præbend., tunc quamvis excommunicatus id faceret, factum teneret, quia nihil de novo acquirit, sed potius dimittit, in quo nullus ei favor conceditur, sed potius redundaret in ejus commodum, si propter excommunicationem alterius beneficii renunciatio esset differenda. Secus vero est, quando optio fit per mutationem unius beneficii, quod solum antea possidebatur, in aliud melius denuo obtinendum, quia non potest excommunicatus novum beneficium comparare, quia simpliciter est incapax novæ collationis, et quia id cederet in magnum favorem, et commodum ejus. Posset tamen tunc optionem acceptare differendo executionem, seu permutationem usque ad tempus obtentæ absolutionis, quæ procuranda, et obtinenda est intra terminum sibi concessum ad optionem faciendam, si forte aut consuetudine, aut speciali jure præscriptus sit; alioqui jus optandi ad alium transibit; neque enim potest ratione prioris acceptationis impediri, cum ex illa nec novum jus acquiri, neque antiquum roborari, aut ampliari poterit, ut dicitur est.

22. *Conferens beneficium jam excommunicato, et excommunicatus illud acceptans, peccat mortaliter.* — Possunt tamen excusari per facti ignorantiam, maxime eligens. — Sed quaerendum hic superest, an hæc collatio vel acceptatio beneficii ab excommunicato facta, peccaminosa sit, ita ut peccet mortaliter, vel conferens dando, vel excommunicatus acceptando. In quo certum est in primis quoties electio, collatio, etc., fit supposita excommunicatione, et eligentem vel conferentem peccare mortaliter dando, et excommunicatum acceptando. Probatum facile, tum quia illa est communicatio quædam in divinis; beneficia enim Ecclesiastica res sacræ, et divinæ sunt, et quamvis in eo ordine non habeant primum locum, sunt tamen res valde graves; ac proinde materia hujus prohibitionis gravissima est iudicio ac sententia omnium Doctorum; ergo hoc titulo actio illa peccatum mortale est; tum etiam quia efficere in tali materia actionem irritam, et nullam, gravis inordinatio est, atque adeo mortale peccatum; tum quia est quædam electio, v. gr., personæ indignæ, et inhabilis; tum etiam quia est contra justitiam, et commune bonum, vel contra jus aliorum, ut recte notavit Cajet., in Sum., verb. *Excommunicatio*, punct. 2. Solum oportet advertere, hoc peccatum excusari sæpe posse per ignorantiam probabilem facti, quæ frequentius accidere potest ex parte eligentis, vel conferentis, quam accipientis; et tunc licet contingat eligentem non peccare, ratione ignorantie, nihilominus ipse excommunicatus peccat mortaliter suam electionem acceptando, vel accipiendo beneficium, etiam si id faciat animo supplendi postea defectum per superioris dispensationem, quia tunc facit actum simpliciter illi prohibitum, et in re gravi et secundum præsentem statum alii vel etiam Ecclesiæ injuriosum; et consentit in electionem vel collationem in re ipsa irritam, et nullam.

23. *Peccetne mortaliter excommunicatus beneficium acceptans ante excommunicationem sibi collatum.* — Prima opinio. — Hinc vero nascitur difficultas in eo casu ultimo, quem tractavimus, cum electio vel collatio beneficii ante excommunicationem fit, acceptanda vero proponitur post excommunicationem incursum, an excommunicatus, tunc acceptando, peccet mortaliter. Non enim desunt, qui id asserant, etiamsi non negent illam acceptationem ratam esse, et validam in suo ordine. Ratio est quia non solum est illicitum indigno

beneficium conferre, sed etiam ipsi est illicitum acceptare; sed excommunicatus est indignus; ergo peccat mortaliter acceptando. Item, quia ille facit injuriam Ecclesiæ dum se voluntarie exhibet ad ministerium, quod exercere non potest: Facit etiam injuriam aliis dignis, dum indignus acceptat, quod aliis debitum esset.

24. *Vera resolutio.* — Rationes in contrarium solvuntur. — Ego vero, suppositis quæ dixi, nullum in hac acceptatione invenio peccatum, etiam veniale, per se loquendo, et ex vi solius censuræ. Probatum, quia ibi non est peccatum inobedientiæ contra ipsam censuram, seu Ecclesiasticam prohibitionem; nam illa acceptatio non est prohibita ex vi censuræ, ut omnes auctores supponunt, tum quia in hac materia beneficiorum actio illicita et irrita respectu excommunicati fere convertuntur; tum etiam quia illa non est communicatio aliqua, sed sola declaratio propriæ voluntatis, quæ non est excommunicato prohibita. Rursus non intervenit ibi peccatum veluti cooperationis ad actionem injustam, vel irritam; nam, cum supponatur electio, vel collatio facta ante excommunicationem, supponitur fuisse legitima, justa, et ex se valida, et quamvis is, qui illam acceptat, postea excommunicatus sit, tamen acceptat illam, prout facta fuit; ergo acceptat illam ut legitimam et justam; ergo hoc titulo non cooperatur actioni injustæ. Neque etiam est ibi injustitia propter indignitatem personæ acceptantis, quia non est considerandus status, in quo acceptat, sed pro quo acceptat; est enim illa indignitas temporanea, et facile mutabilis; et ideo, quamvis ille, qui acceptat, tunc excommunicatus sit, non tamen acceptat, ut pro illo statu beneficium accipiat, sed post obtentam absolutionem; ergo objectum illius acceptationis non est persona indigna, sed digna, licet persona efficiens acceptationem pro tunc sit indigna; cum vero dicitur peccaminosa acceptatio personæ indignæ, intelligendum est objective, id est, si persona indigna acceptetur, non si acceptet, quia actio ex objecto habet suam bonitatem vel malitiam. Dices, etiam ex circumstantia personæ operantis oriri malitiam, si ipsa sit indigna ad talem actionem. Respondeo verum id esse si indignitas illa sit circumstantia actionis. Quod in proposito dici non potest. Cavenda enim est æquivocatio; excommunicatus enim dicitur persona indigna ad recipiendum beneficium, quia ad hoc inhabilis factus est

per censuram, non tamen est persona indigna ad acceptandum beneficium, alias legitime oblatum, et obtinendum eo tempore, quo jam sit capax ejus.

25. Quapropter nulla etiam in hoc fit injuria Ecclesiæ, quandoquidem acceptatio semper respicit tempus habile, nec persona est per se inepta ad ministerium, sed solum per accidens impedita ratione censuræ, quod impedimentum facile auferri potest, et implicite sub ea conditione seu habitudine acceptatio fit. Nec enim beneficium ita obligat ex justitia ad exequendum per se ipsum ejus officium statim ac obtentum est, neque etiam ita obligat ad obtinendum jus in illud, statim ac acceptatum est, ut non permittat aliquam temporis moram, in qua sine præjudicio aut nocumento Ecclesiæ possit aliquis se disponere ac præparare vel impedimentum tollere; sic enim potest quis beneficium etiam curatum acceptare vel recipere, priusquam ordinatus sit, quamvis per annum, v. gr., non possit per se ipsum ministerium illud exequi, quod ratione talis beneficii Ecclesiæ debet. Nec denique fit injuria aliis dignis, tum quia illi non habent proprium jus, sed capacitatem quamdam valde remotam; tum etiam quia acceptatio illa respicit personam dignam, ut declaratum est. Et ita simul fundamento contrariæ sententiæ satisfacimus et nostram confirmavimus. Potestque a simili utrumque roborari; nam, si fundamentum illud solidum esset, peccaret mortaliter excommunicatus retinens beneficium Ecclesiasticum prius obtentum, quia in persona indigna non solum accipere, sed etiam retinere beneficium, peccatum est; consequens autem in omni sententia falsum est; cujus nulla alia est ratio, nisi quia illa persona licet sit indigna pro tunc ad usum beneficii, non tamen ad titulum seu proprietatem ejus, quia licet illa indignitas ex se magna sit, est tamen facile mobilis, et ideo licitum est retinere beneficium animo removendi indignitatem illam; simili ergo modo in præsentem dicendum.

26. *Quæ personæ nomine excommunicati comprehendantur.* — Tertio, ut de alio termino dicamus, explicandum est, quis nomine excommunicati in assertione intelligatur, quod potest quaeri vel ratione personæ vel ratione censuræ. Priori modo dicendum est, nullam personam excludi, cujuscumque conditionis aut dignitatis sit, si vere subiaceat excommunicationi, quia jura sine exceptione generaliter loquuntur. Quaeri autem potest, an redundet

etiam in communitatem, v. gr., in Capitulum, si contingat illi conferri potestatem aliquam vel jurisdictionem, aut in gratiam ejus expediri rescriptum eo tempore, quo personæ illius excommunicatæ sunt. Dicendum vero est, vel aliquas tantum esse excommunicatas, vel omnes. In priori casu non nocet Capitulo aliquorum membrorum censura; nam vis Capitali manet in reliquis; nec enim debet utile per inutile vitiari, nec innocentes propter consortium aliorum privari jure vel gratia sua. Imo, licet unus tantum habilis maneat, in eo censetur Capitulum conservari, argumento L. Sicut municipium, ff. Quod cujusque univers., et quæ tradit Abbas, cap. 4 de Election., n. 5; Navarr., Cons. 38 de Regul. In altero vero casu, quando omnes de Capitulo essent excommunicati, impediretur gratiæ seu excommunicationis effectus, non quia Capitulum excommunicatum sit, id enim fieri non potest, cap. Romana, de Sentent. excom., in 6, sed quia constaret omnibus membris inhabilibus, a quibus incapax efficitur, juxta c. ult. de Sede vac., in 6.

27. *Habeatne locum assertio in excommunicato non denunciato.* — Secundo ac præcipue quaeri potest ex parte censuræ, an dicta assertio locum habeat in excommunicato non vitando secundum Extravag. *Ad evitanda*. De quo in primis certum est, quantum ad utilitatem ipsius spectat, habere illam excommunicationem totam hanc efficaciam privandi vel inhabilitandi illum, quia per illam Extravag. nullus favor illi factus est. Quare, licet occultus sit, non potest beneficium accipere, nec sic acceptum retinere, nec fructibus priorum beneficiorum gaudere. De aliis vero, ad quos pertinet beneficii collatio, electio aut præsentatio, etc., est difficultas, an ipsi etiam teneantur non eligere, v. gr., hujusmodi excommunicatum, sibi quidem notum, non tamen nominatim denunciatum, nec manifestum clerici percussorem. Et ratio difficultatis est, quia ipsi non tenentur vitare hujusmodi excommunicatum in ullo alio genere communicationis; ergo possunt ipsum providere. Et confirmatur; nam hoc pertinet ad favorem aliorum, quem dicta Extravag. *Ad evitanda*, intendit, et ad tollenda pericula, et dubia ex parte ipsorum. Item, quia suo jure ex parte privantur, si talem personam cogantur non eligere. In contrarium vero est, quia si aliis liceret eligere excommunicatum, etiam ipsi liceret acceptare, nam hæc duo correlativa sunt, et unum sine alio subsistere non potest.

28. *Collatio beneficii facta excommunicato non vitando est nulla etiam ex parte conferentis. — Et peccaminosa.* — Dicendum ergo est, simpliciter et absolute loquendo, etiam excommunicatum non vitandum sub prædicta regula comprehendi tam ex parte illius quam ex parte aliorum. Quod sic declaro; nam in primis collatio vel electio talis excommunicati irrita est ipso jure, etiam quatenus est actio aliorum et quasi activa communicatio eorum cum excommunicato. Probat, quia ipsa persona excommunicati est inhabilis, quia excommunicatio idem semper in ipso operatur, ut ostensum est; sed actio circa personam inhabilem et incapacem est nulla ipso jure: ergo. Hinc vero sequitur, talem collationem vel electionem etiam ex parte conferentis vel eligentis esse illicitam, tum quia actionem moralem efficere tali modo, ut irrita sit et inanis, illicitum est, et in materia gravi est etiam grave peccatum; tum etiam quia eligere personam inhabilem et incapacem ad beneficium vel officium Ecclesiasticum, intrinsece malum est; ergo saltem hac ratione, prohibiti sunt alii eligere excommunicatum, quia ex natura rei malum est, supposita incapacitate, quæ ex vi excommunicationis in illo relinquitur, non obstante prædicta constitutione.

29. *Collatorem tamen nullam incurrere canonis penam.* — Est autem valde probabile hujusmodi electores, etc., non teneri ad non eligendum hujusmodi excommunicatum ex vi illius prohibitionis quam censura includit, de non communicando cum excommunicato; hoc enim videtur convincere ratio in principio proposita, quia Extravagans generaliter tollit omnem prohibitionem communicationis cum hujusmodi excommunicato in quibuscumque divinis. Quapropter si antea hujusmodi elector vel provisor beneficii excommunicationem minorem vel aliam pœnam incurrebat, hodie illam non incurret, quia non peccat communicando cum excommunicato, sed solum eligendo indignum vel incapacem, sicut si eligeret irregularem, vel publicum concubinarium, vel aliquem hujusmodi. Quod ergo dicitur in cap. Postulastis, de Cleric. excom., eos qui excommunicatis beneficia conferunt, debere aliquo congruente tempore a munere conferendi beneficia suspendi (neque enim ob hujusmodi crimen aliquam aliam pœnam invenio jure impositam), illud, inquam, non videtur posse nunc jure mandari executioni, nisi in eos qui nominatim excommunicato vel manifesto clerici percussori Ecclesiasticum

beneficium dederint, quia illa pœna, vel solum, vel præcipue imponi jubetur ob censuræ violationem, quam nunc non committit eligens vel conferens beneficium excommunicato non vitando, licet alioqui peccet propter personæ incapacitatem vel indignitatem.

30. *Objectio ex novo jure Extravag. Ad evitanda desumpta.* — Sed objiciet aliquis ad hominem ex his, quæ paulo antea dicebamus; nam, si hæc vera sunt, ergo collatio activa vel electio talis excommunicati non vitandi, non est directe prohibita ipsi electori; ergo nec simpliciter erit irrita, neque mala propter solam incapacitatem excommunicati. Probat sequela quoad priorem partem, quia illa potest esse valida, quamvis impedita propter subjecti obicem, ne statim habeat effectum, sicut supra de acceptatione dicebamus; erit ergo valida talis electio vel collatio, quantum ad hoc, ut absolutione a censura postea subsequuta, statim electio vel collatio incipiat habere effectum et rata permaneat absque nova dispensatione. Ut in hoc etiam limitatum intelligatur jus illius c. Postulastis, per novum jus Extravag. *Ad evitanda.* Dicebatur enim ibi non posse excommunicatum beneficium acceptatum retinere, nisi cum illo fuerit misericorditer dispensatum. Unde colligunt omnes non satis esse obtinere postea absolutionem a censura, nisi etiam dispensatio accedat, quæ novæ collationi æquivaleret, quia cum fuerit a principio nulla, successu temporis non firmatur, juxta regul. 48, de Regul. jur., in 6. Hæc ergo decisio procedet nunc circa excommunicatos vitandos, non vero circa non vitandos, ut objectio facta intendit, quia talis collatio juxta novum jus valida est ex parte conferentis, solumque fuit impedita, ne haberet effectum, ex obice subjecti; ergo, illo ablato permanebit valida et erit actu efficax absque alia dispensatione. Quod autem actio illa valida sit illo modo, non aliunde probatur, nisi quia non repugnat moralem actionem esse sic validam; sicut est valida collatio ante acceptationem, quamvis nondum habeat effectum. Et alioqui totum hoc pertinet ad favorem ipsius conferentis vel eligentis; et ideo est consentaneum generali concessioni dictæ Extravag. *Ad evitanda*, quæ in nullo voluit prohibere vel diminuere actiones fidei circa hujusmodi excommunicatos, quantum est ex parte illorum. Unde ulterius sequitur eos non peccare, quia, licet excommunicatus pro eo tempore sit indignus et incapax, illa tamen indignitas talis est, ut facile removeri

possit; si ergo persona sit talis, ut sublata excommunicatione maneat digna, alioqui per talem censuram non est directe prohibita talis electio vel collatio; ergo ex sola rei natura non erit intrinsece malum eam personam eligere vel ei beneficium conferre, non ut statim fiat effectus, sed ut ablato impedimento conferatur. Quia hoc modo non confertur beneficium indigno, quatenus talis est, sed quatenus paulo post dignus futurus est; et alioquin nullum est peccatum ita illud conferre, ut effectus aliquanto tempore differatur, quia neque ostendi potest præceptum obligans ad statim efficiendum illum effectum, neque hæc est collatio alicujus sacramenti, ut propterea malum sit illam exercere circa personam secundum præsentem statum habentem obicem, qui postea facile auferri potest.

31. *Objectio et expositio Extravag. Ad evitanda, enodatur.* — De hac interpretatione et de applicatione illius Extravagantis ad præsentem effectum excommunicationis nihil fere invenio ab auctoribus scriptum; nam, qui hoc punctum attingunt, ut Covarr., et alii moderni, solum brevissime dicunt, hunc effectum habere locum in quolibet excommunicato, etiam non denunciato, quia Extravag. *Ad evitanda*, nullum favorem contulit. Ac propterea in re morali et gravi non audeo novam interpretationem et doctrinam introducere, etiamsi ex discursu facto verisimilis fieri videatur. Ad objectionem ergo respondendum est negando collationem factam hujusmodi excommunicato validam esse, etiam ut est actio ipsius conferentis, et eo modo quo ibi explicatur. Primo quia hoc ipsum esset magnum commodum et favor excommunicati, quandoquidem ablato obice per absolutionem statim ipso facto obtineret beneficium, ejusque fructus suos facere inciperet absque alia dispensatione, qua antea indigebat, quod sine dubio esset magnus favor. Deinde, quia videtur moralis repugnancia, quod actio ex parte conferentis sit valida, et tamen quod versetur circa subjectum incapax et inhabile, cum una ex conditionibus maxime necessariis ad valorem actionis sit habitus subjecti; cum ergo per Extravag. *Ad evitanda*, factum non sit, quin excommunicatus sit incapax beneficii, fieri etiam non potuit, ut collatio ex parte conferentis rata sit et valida, quia ipse non confert beneficium de futuro, ut sic dicam, sic enim esset potius promissio collationis quam collatio, sed con-

fert statim, et ideo, quia subjectum invenit incapax, nihil facit, sed actio prorsus irrita manet. Sicut, qui in præsentem matrimonium contraheret cum persona inhabili, v. gr., consanguinea in gradu prohibito, nihil faceret. Nec sufficeret postea tolli impedimentum, ut prior contractus ipso facto ratus esse inciperet, nisi iterum fieret; sic ergo in præsentem non potest per solam absolutionem ab excommunicatione prior collatio rata esse aut effectum habere. Et quoad hoc est valde dissimile exemplum, quod ex supra dictis de acceptatione afferebatur; nam ibi supponebatur collatio facta tempore habili et circa personam habilem seu capacem; et ideo a principio ratum fuit ex parte conferentis, neque irrita fuit per excommunicationem subsequentem; acceptatio etiam, cum non sit actus prohibitus ex vi excommunicationis, in suo ordine validus fuit; solum fuit impeditus effectus propter incapacitatem personæ, quæ collationi vel electioni jam factæ supervenit; auferitur autem per absolutionem; et ideo statim incipit habere effectum. At vero in præsentem collatio a principio fuit tempore inhabili, et circa personam inhabilem; et ideo a principio est omnino nulla, et consequenter etiam illicita, si scienter fiat.

32. *Quilibet et quomodocumque excommunicatus est collationis beneficii incapax. — Etiam ignorans suam excommunicationem.* — Ex qua resolutione inferitur, terminum illum in assertionem positum, nulla indigere illuminatione, sed de omni excommunicato intelligi, quacumque ratione aut modo excommunicatus sit, dummodo vere, et in re ipsa, et non tantum in hominum opinione sit excommunicatus, id est, sive a jure, sive ab homine, sive per sententiam generalem, sive per specialem, sive publice, sive occulte sit excommunicatus; hæc namque differentie omnes accidentarie sunt, nec mutant naturam aut effectum censuræ, supposito illo principio, quod ad hunc effectum non est necessaria denunciatio. Atque ita jura indifferenter loquuntur; attribuuntque hunc effectum excommunicationi, non quia ab hac vel illa causa, nec quia hoc vel illo modo fertur, sed solum quia excommunicatio est. Et ideo hic effectus inhabilitatis ad beneficia non pendet ex scientia vel ignorantia, quia non est culpa, aut culpæ excusatio, neque oportet, ut sit voluntarius ipsi excommunicato; ergo inhabilis, etiamsi se talem esse ignoret. Idemque est ex parte conferentis, nam licet excommu-